

BAB V

KACINDEKAN, IMPLIKASI, JEUNG RÉKOMÉNDASI

5.1 Kacindekan

Dina ieu panalungtikan nu digunakeuna nyaéta pewarisan *miring* atawa *diagonal transmission*. Ieu hal dilantarankeun dina ngawariskeun Seni Mamaos di Sanggar Perceka Art Centre ngaliwatan pendidikan informal nyaéta sanggar. Dina prakprakana, proses pewarisan Seni Mamaos ngabogaan sababaraha léngkah/tahap pewarisan. Pola pewarisan henteu sagawayah tapi aya patalina jeung tiori baris nadom kana métode pangajaran. Tangtu baé dina pewarisanna miboga struktur saperti: tujuan pangajaran, prinsip-prinsip pangajaran, jeung métode pangajaran.

Data rumpaka Mamaos anu kapanggih aya dua puluh rumpaka, nyaéta Babakti, Bayubud, Liwung, Lor-Loran, Sawat, Papatet, Kinanti Layar, Jemplang Karaton, Goyong, Jemplang Sérang, Jemplang Ceurik, Kinanti Bubaran, Kentar Miring, Pangkur Degung, Wirangrong Degung, Pucung Degung, Asmarandana Degung, Kinanti Degung, Panangis Degung, jeung Dangdanggula Degung.

Wanda rumpaka Mamaos anu kapanggih aya opat, nyaéta rarancagan, papantunan, jejemplangan, jeung dedegungan. Rumpaka Mamaos dina wanda rarancagan anu kapanggih aya opat nyaéta “Bayubud”, “Liwung”, “Lor-Loran”, jeung “Sawat”. Rumpaka Mamaos dina wanda papantunan anu kapanggih aya tilu nyaéta “Kinanti Layar”, “Papatét” jeung “Goyong”. Rumpaka Mamaos dina wanda jejemplangan anu kapanggih aya tilu nyaéta “Jemplang Sérang”, “Jemplang Karaton”, jeung “Jemplang Ceurik”. Rumpaka Mamaos dina wanda dedegungan anu kapanggih aya salapan nyaéta “Kinanti Bubaran”, “Kentar Miring”, “Pangkur Degung”, “Wirangrong Degung”, “Pucung Degung”, “Asmarandana Degung”, “Kinanti Degung”, “Panangis Degung”, jeung “Dangdanggula Degung”, sarta dina wanda panambih aya hiji rumpaka nyaéta “Babakti”. Tina genep wanda rumpaka, hiji nu teu kaasup kana dua puluh rumpaka nu diajarkeun ka murid di sanggar Percéka Art Centre Cianjur. Wanda nu teu kaasup kana dua puluh rumpaka nyaéta wanda kakawén.

Tina segi struktur formalna, ieu rumpaka ngawengku guru lagu, guru wilangan, watek pupuh, jeung guru gatra. Rumpaka Mamaos anu luyu jeung patokan guru lagu, guru wilangan jeung guru gatra nyaéta rumpaka Kentar Miring, Bayubud, Liwung, Pucung Degung, Goyong jeung Jemplang Ceurik. Sedengkeun rumpaka Mamaos anu teu luyu jeung patokan guru lagu atawa guru wilangan nyaéta rumpaka Babakti, Kinanti Bubaran, Kinanti Layar, Pangkur Degung, Wirangrong Degung, Lor-Loran, Sawat, Asmarandana Degung, Kinanti Degung, Jemplang Sérang, Panangis Degung, Dangdanggula Degung, Papatét jeung Jemplang Karaton.

Watek pupuh dina Rumpaka Liwung, Lor-Loran, Sawat maké pola pupuh Sinom tapi teu luyu jeung watekna nu ngagambarkeun kaayaan bungah jeung asmara. Rumpaka Babakti, Kinanti Bubaran, Kinanti Degung, Kinanti Layar, jeung Jemplang Ceurik maké pola pupuh Kinanti anu watekna nineung atawa prihatin. Rumpaka Goyong, Bayubud, Kentar Miring, jeung Dangdanggula Degung maké pola pupuh Dangdanggula anu watekna kaagungan jeung kabungah, sedengkeun aya rumpaka Panangis Degung anu teu luyu jeung watek pupuh Dangdanggula. Rumpaka Asmarandana Degung jeung Jemplang Sérang maké pola Pupuh Asmarandana anu watekna birahi (cinta asih). Rumpaka Pangkur Degung maké pola pupuh Pangkur anu watekna Ambek. Rumpaka Pucung Degung maké pola pupuh Pucung anu watekna Papatah. Rumpaka Wirangrong Degung maké pola pupuh Wirangrong anu watekna wirang/kawiwirangan. Rumpaka Papatét jeung Jemplang Karaton anu teu kauger ku watek pola pupuh. Aya sababaraha rumpaka anu ngarangna teu kapaluruh, lantaran rumpaka Mamaos sumebar sacara lisan.

Tina segi struktur batinna, ieu rumpaka ngandung unsur téma, rasa, nada, jeung amanat. Téma anu kapuluruh nyaéta ngeunaan hubungan antara jalma jeung papada jalma, hubungan antara manusa jeung alam sabudeureunana, sarta hubungan antara mahluk jeung papada mahluk liana Ciptaan Sang Maha Pencipta, rupa-rupaning kaayaan turta kajadian dina kahirupan. Rasa anu kapaluruh dina ieu rumpaka nyaéta rasa kasedih, kanyeri, jeung kabingung. Nada anu kasampak dina ieu rumpaka nyaéta ngélingan nu maca dumasar kana naon anu ditepikeun ku pangarang. Amanat anu kapaluruh lolobana kudu loba sabar tur ihtar jeung tetep muntang pageuh ka Gusti Allah.

5.2 Implikasi

Panulis sadar masih loba kakurangan dina ieu panalungtikan. Référénsi anu kurang anu jadi salahsiji bangbaluh, ku kituna hasil ieu panalungtikan masih jauh tina kecap sampurna. Panulis miharep sangkan aya panalungtikan Seni Mamaos anu leuwih jero kahareupna. Pikeun masarakat utamana ka para nonoman sangkan teu poho kana kasenian Sunda. Panulis ogé miharep ka pamaréntah pikeun ngarojong dina ngamumulé ieu kasenian.

5.3 Rékoméndasi

Ieu panalungtikan ngeunaan pewarisan tradisi, struktur formal, jeung batin leuwih hadéna mah dipatalikeun jeung pangajaran lantaran ieu panalungtikeun mangrupa hasil analisis ngeunaan papatah-papatah pikeun pendidikan karakter sakaligus ngeuyeuban kasusastraan jeung dunya atikan. Ieu di handap aya sababaraha rékoméndasi:

1. Sepuh, masarakat, seniman di Cianjur kudu ilubiung dina sosialisasi budaya ngaliwatan gawé bareng jeung DISPARBUD Cianjur sangkan ieu warisan budaya tetep nanjeur.
2. DISPARBUD Cianjur kudu méré fasilitas jeung waragad ka tiap sanggar-sanggar anu aya di Cianjur.
3. Kudu ngayakeun pasanggiri Mamaos ti tingkat Désa/Kacamatan. Anu para pinunjul ti unggal Désa/Kacamatan bisa ngawakilan pasanggiri di tingkat Kabupatén.
4. Pikeun guru basa Sunda bisa dijadikeun référénsi bahan pangajaran siswa, lantaran dina rumpaka Mamaos mibanda ajén-ajén hususna moral kamanusaan pikeun ngawangun pendidikan karakter siswa.